

Entrevista a **Manuel Orantes**, tennista

Una vida de superació: de les barraques a l'elit del tennis mundial

Carles Sanz

Fotos **Juanjo Fernández**

A principis de la dècada dels cinquanta, emigrants, sobre tot andalusos, van arribar a Barcelona fugint de la misèria i amb la idea de trobar una feina estable. No podien llogar un pis i es van establir al turó de la Rovira construint barraques al barri de Can Baró. Una d'aquestes famílies era la de Manuel Orantes. Aquest lloc i la proximitat del club de tennis La Salut van ser determinants perquè aquest tennista fos uns dels esportistes més importants de l'Estat espanyol i a nivell internacional.

EL POU. Amb aquesta entrevista volem saber com va ser la teva vida quan vivies a les barraques al turó de la Rovira, concretament a les de Francisco Alegre, també anomenades "El Hoyo". Quin és el motiu pel qual arribeu des de Granada a Barcelona a aquesta zona de muntanya de Can Baró?

MANUEL ORANTES. El motiu va ser econòmic. Érem una família humil, a Granada no hi havia feina i Barcelona oferia més oportunitats. Ens vam instal·lar a la muntanya a prop del barri del Carmel perquè no teníem ni feina, ni diners per llogar un pis.

EP. En quin any es va fer la barraca i amb quins materials? Era il·legal?

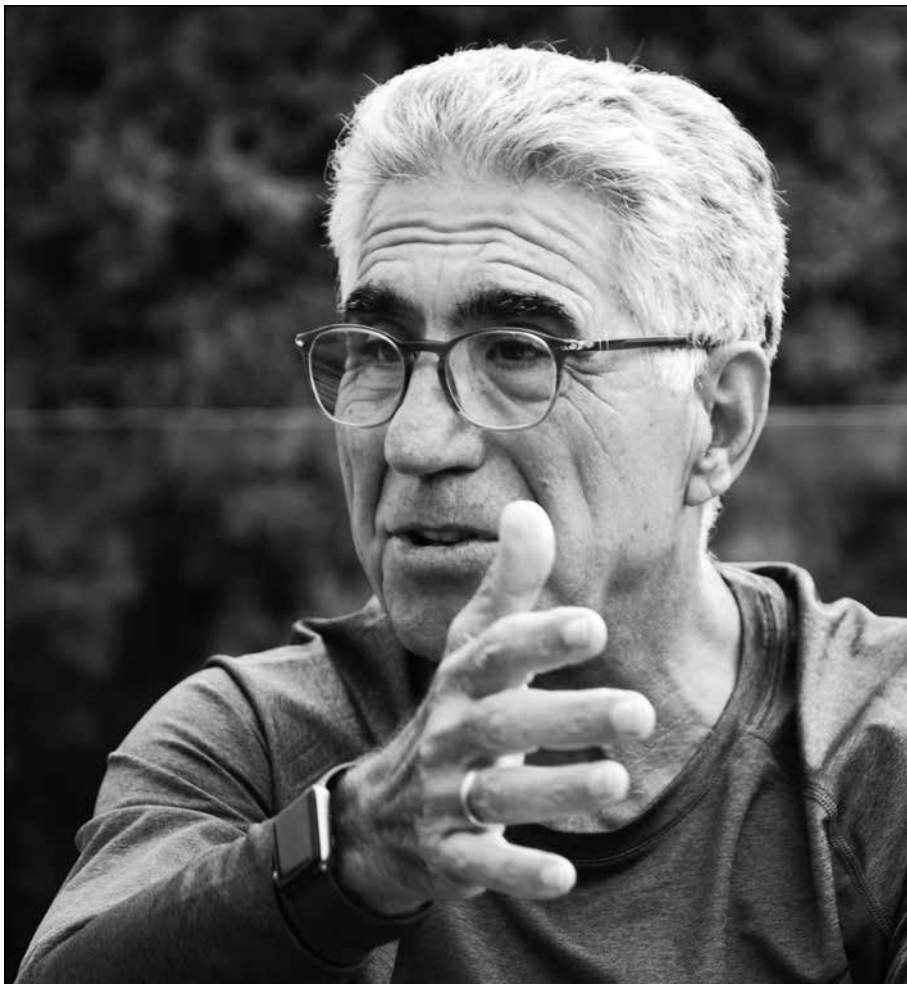
MO. Vam arribar l'any 1951, jo tenia dos anys. Sí, era il·legal. Es va construir ràpidament amb materials que trobaven pel carrer, totxos d'alguna obra, parets amb fang i branques i la teulada era d'uralita.

EP. On era exactament la vostra barraca?

MO. Estava més o menys a la part de dalt del carrer de Francisco Alegre; quan s'acabava el carrer a la dreta, al costat de la pedrera, concretament al número 29, molt a prop de la font de l'aigua que hi havia. Hi havia a l'altra banda una església i un manicomi [es refereix a la torre del Dr. Córdoba al carrer del Dr. Cadevall].

EP. Quines condicions de salubritat tenia l'interior i quants éreu de família?

MO. Condiions de salubritat cap, ni aigua, ni llum, ni cuina. Vam arribar el

Orantes, un home decidit i amb una gran capacitat de resiliència

pare, el meus germans, la tieta Purificació, soltera, i els avis. La meua mare va morir quan jo tenia uns mesos.

EP. Tinc entès que va anar arribant més família?

MO. Sí, tiets de part de la meua mare. En principi vivien a la nostra barraca, un lloc de molt moviment, però amb el temps es feien la pròpia barraca, tots estaven molt a prop, o sigui que per dir-ho d'alguna manera vivien tots junts.

EP. Què va passar amb el teu pare?

MO. El meu pare va trobar una nova pare-

Condiions de salubritat cap, ni aigua, ni llum, ni cuina...

La meua mare va morir quan jo tenia uns mesos

lla i se'n va anar a viure amb ella a un pis.

EP. Vàreu trobar feina de seguida? i de què?

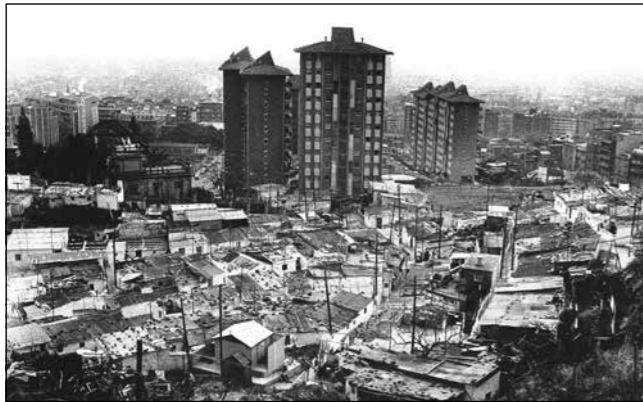
MO. No; inicialment recollíem paper pels carrers i buscàvem coses de valor per les escombraries per vendre-ho a drapaires. Però a poc a poc vàrem anar trobant feina. Un tiet va entrar a la Renfe i les dones netejaven a cases de gent de classe mitjana.

EP. Vàreu passar gana en algun moment?

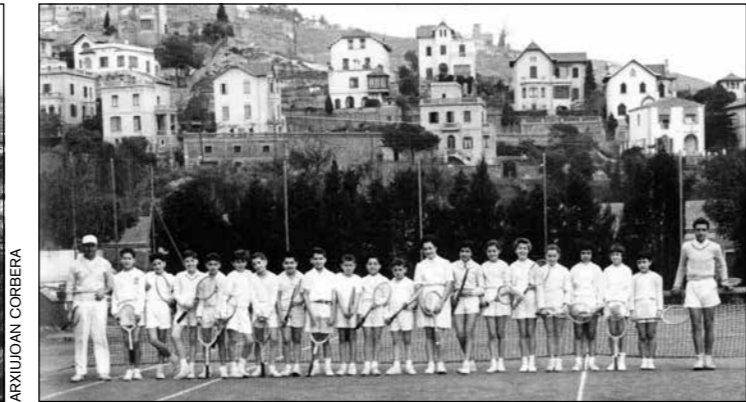
MO. Gana no, però només menjàvem pa, patates i aliments que fossin barats, no era un menjar adequat per a un nen en creixement.

EP. Sense cuina com anava això del menjar?

MO. Buscàvem llenya pels voltants i fè-

A l'esquerra, zona de barraques, al final del carrer Francisco Alegre, on vivia Orantes, en una foto dels anys seixanta, quan ell ja no hi era. Es veuen els edificis de la cooperativa Graciense. A la dreta, imatge de 1958 amb nens tennistes al club de Tennis La Salut. A la dreta Pedro Mora. Al fons les cases dels periodistes al barri de Can Baró.

iem un petit foc a l'exterior de la barraca.

EP. I la higiene, sense lavabo com ho fèieu?

MO. Amb una palangana ens rentàvem les parts més brutes, els nens ho fèiem així.

EP. Com era la vida d'un nen com tu a la barraca?

MO. Jo sempre he sabut adaptar-me mentalment on estava i viure amb el que tocava. Jo era feliç, vivia a la muntanya, a l'aire lliure i sempre amb els meus germans. Tinc un bon record de petit, no trobava res a faltar, et conformes amb el que tens i ho veus normal. Jo vivia bé, amb naturalitat, si no has tingut altra cosa en la vida viues amb el que tenies. En el tennis igual, anaves a pensions de mala mort. Ara van a hotels de cinc estrelles.

EP. Com vas arribar a entrar al Tennis La Salut?

MO. Uns nens del barri em van comentar que estaven treballant allà com a recollidors de pilotes i que pagaven i a més a més s'ho passaven bé. Una vegada a dintre ja no vaig voler sortir, vaig deixar l'escola i per altra banda ajudava econòmicament a la família.

EP. Quan et pagaven?

MO. 8 pessetes per hora, d'aquesta manera ajudava a la família. Aquests diners anaven molt bé per poder comprar pa.

EP. Era un treball avorrit?

MO. Com que sempre m'ha agradat l'esport m'ho passava bé. Ràpidament em fixava com donar-li a la pilota i també escoltava els entrenadors quan feien classes als socis.

EP. Els nens del Baix Guinardó anàvem al carrer Mare de Déu de la Salut on estava la paret del club de tennis i quan queia una pilota, l'agafàvem i

Orantes donant una classe de tennis

Col·lecció de raquetes antigues i un trofeu dels molts que va guanyar

sortíem corrents. Amb aquestes pilotes jugàvem als descampats de la ronda del Guinardó. Vosaltres a les barraques fèieu el mateix?

MO. No, nosaltres fèiem el mateix però al camp de l'Europa, amb pilotes de futbol, [riu].

EP. S'ha dit que l'ambient dels nens

de les barraques tenia fama de delinqüents?

MO. Jo no vaig entrar en aquest ambient perquè jo vaig marxar jove, amb dotze anys, i no acabes de ficar-te en aquests ambients, els meus germans grans tampoc; la família ens va protegir i ens apartava de les males pràctiques. Sí que es veritat que alguns robaven per necessitat. Al tennis La Salut vaig conèixer nanos que tenien un nivell que estudiaven i els pares els donaven estudis, la qual cosa ni jo ni els meus germans podíem assolir a la nostra família, però em van inculcar la idea que podia arribar a ser professor de tennis.

EP. On compràveu el menjar?

MO. A la plaça de Can Baró a la botiga de la Conchita, però jo recordo que anava a un forn i comprava set o vuit barres de pa de quilo; era el menjar principal. A la botiga de queviures des de mitjans de mes compraves a crèdit, compraves el més bàsic i pagaves a final de mes.

EP. Parlem de l'educació. A quina escola anaves?

MO. Anava a una escola de petits que estava baixant pel carrer de Castillejos, fins als vuit anys quan ja vaig entrar al Tennis La Salut com a recollidor-de-pilotes.

EP. I els teus germans, estudiaven, a on?

MO. El gran anava a l'orfenat del Vall d'Hebron (Patronat Ribas) i l'altre al Cottolengo, però a l'escola. Dinaven a l'escola.

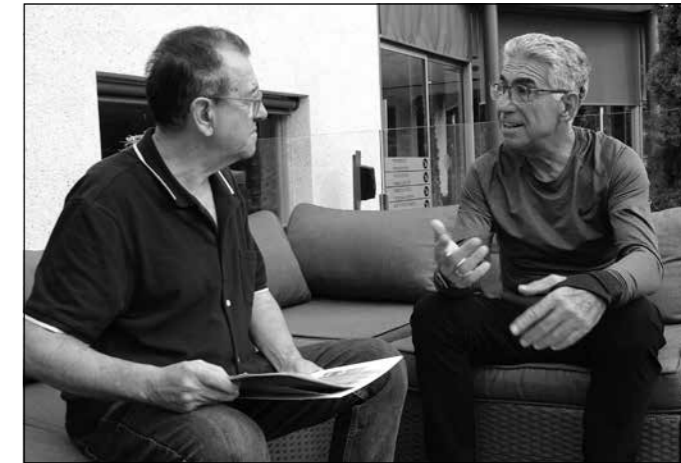
EP. Quan temps vas viure a la barraca?

MO. Dels dos fins als tretze anys, l'any 1962, quan va morir la tieta, que em feia de mare, i vaig anar a viure amb una altra tieta que vivia a l'Hospitalet.

EP. La família sempre és clau en la vida de les persones i té a veure amb la

Orantes amb el seu amic Pedro Mora

El tennista amb el nostre redactor Carles Sanz

formació i personalitat. Què va significar per tu, tenint en compte l'absència de la mare i el buit del pare?

MO. Mira la relació de tota la meua família sempre va ser molt bona i ens van donar una bona educació i ens van ensenyar a comportar-nos de forma educada i correctament. Respecte al pare, jo no he tingut mai la vivència de tenir un pare. No tinc cap record de conviure amb ell. Mai es va preocupar de mi i ni dels meus germans. La meua tieta i la meua àvia ens van educar amb "carinyo" i respecte.

EP. S'incorpora a la conversa Pedro Mora (PM), professor del club i molt amic d'Orantes.

PM. Jo també vivia en una barraca molt a prop d'ell. La meua família també va venir d'Andalusia.

MO. Pedro és el millor entrenador que he tingut. Va ser ell que va fer d'interlocutor amb la família perquè pogués entrar al club.

EP. Com era la vida quan ja destacades al club i havies d'entrenar?

MO. Primer anava de 7 a 9 al gimnàs. Després feia el càrrecs a una empresa, de 9 a 1, després anava al club, menjava i entrenava i de 7 a 9 del vespre anava a una acadèmia.

EP. On treballaves?

MO. Un soci del club em va "ficar" com ajudant a la seva empresa de bijuteria, que la tenia en una torre d'aquestes dels periodistes al carrer de Ramiro de Maeztu, molt a prop de la plaça de Sanllehy.

EP. A quina acadèmia anaves? Era del barri?

MO. Sí, anava a una acadèmia que estava baixant pel carrer de Praga i després a la dreta de la plaça Alfons X [es refereix a l'acadèmia Lloret].

EP. Dius que anaves a un gimnàs, al barri?

MO. Sí, a l'Olimpia del carrer Praga, però anava molt d'hora abans d'anar a treballar. Vaig anar-hi fins que vaig entrar a la residència Blume.

EP. Sí, jo també anava a aquest gimnàs amb el "cole", just davant on estava el cinema Iberia. Com vas viure la nevada de 1962 en una barraca?

MO. Imagina't, no teníem ni llum, ni aigua, ni cuina. Vam passar molt de fred.

PM. A la gent no li agradava que diguessis *barraques*, volien que diguessis "casitas". Per dintre estaven ben arreglades amb rajoles, cortines, etc.

Durant tots aquests anys m'he dedicat a entrenar i assessorar joves que volien fer una carrera dintre del món del tennis

EP. Has sentit alguna vegada classisme pel teu origen?

MO. Sí clar; per exemple al tennis La Salut jo no podia entrar al menjador a dinar i per canviar-me tampoc ho podia fer als vestuaris, els socis no volien, ho havia de fer en una garita que hi havia a l'entrada del club. Bé, llavors les diferències socials estaven molt marcades.

EP. Per contra, sí que vas trobar persones que et van ajudar, per exemple Alejandro Rojas, que era el president de la comissió esportiva del club i també Isidro Vistuer, que era el secretari?

MO. Sí, em van protegir i em van portar pel bon camí "Manolo no facis això o allò altre..."

EP. Entrar a la residència Blume, l'any 1964, com un nen amb un futur d'esportista d'elit, què va significar en la teua vida?

MO. Un canvi de qualitat; estàvem interns, bones instal·lacions, bon menjar preparat per als atletes, la qual cosa no havia tingut fins aquell moment. Vaig mi-

llorar tant físicament com tennísticament. Només podíem sortir el cap de setmana per veure a la família.

EP. En aquells anys de tennista en categoria infantil, guanyaves diners?

MO. Res, el tennis era amateur i no pagaven res; si eres molt bo igual la Federació t'ajudava amb els desplaçaments però res més. Tampoc hi havia patrocinadors. Això va durar fins l'any 1972.

EP. Orantes inicia una carrera esportiva que el va portar a guanyar trenta-tres títols i ser el segon tennista espanyol més llorejat de la història. Et vas retirar amb trenta-quatre anys, molt jove?

MO. Tenia varies lesions i ja no podia ser competitiu.

EP. L'any següent, 1984, es funda el club Bonasport on estem fent l'entrevista, i aquí hi estàs des de llavors?

MO. Sí, durant tots aquests anys m'he dedicat a entrenar i assessorar joves que volien fer una carrera dintre del món del tennis. A Pedro Mora li vaig demanar que vingués amb mi com a director de l'escola i aquí està també.

EP. Els teus fills no van jugar al tennis?

MO. Hi van jugar poc. Al gran, que es diu igual que jo, pel fet de ser el fill d'Orantes se l'exigia més i tenia molta pressió. Després, als estudis i a la seva vida laboral els ha anat molt bé i sense que el pare intervingués en res. Mai ens han donat problemes.

Nota: Algunes de les preguntes que hem fet a Manuel Orantes es remeten al llibre de Félix Sentmenat, *Orantes. De la barraca al podio. La historia de superación del segundo tenista español más premiado*, Libros de Vanguardia, Barcelona 2022. Gràcies a aquest treball hem pogut ampliar algunes de les seves respostes.